

**Forskning
ind i undervisning og uddannelse
- i professionsuddannelser**

2014/2015

| Kolofon

Dato

12. marts 2015

Titel

Forskning ind i undervisning og uddannelse - i professionsuddannelser

Virksomhed

Professionshøjskolen Metropol, Det Sundhedsfaglige og Teknologiske Fakultet

PROFESSIONSHØJSKOLEN

METROPOL

Udarbejdet af

Prodekan Linda Schumann Scheel og FoU-projektkoordinator Lea Victoria Skaanning

ISBN nr.: 978-87-7548-200-9

Indhold

RESUME.....	6
DEL 1 INTRODUKTION TIL UNDERSØGELSEN.....	8
UDDANNELSE OG FORSKNING PÅ SUNDTEK.....	8
FORMÅL MED UNDERSØGELSEN.....	9
BESKRIVELSE AF UNDERSØGELSEN.....	10
RAPPORTENS OPBYGNING.....	12
DEL 2: FORSKNINGSLITTERATUR IND I UNDERVISNINGEN.....	13
FORSKNINGSLITTERATUR PÅ TIDLIGE OG SENE MODULER.....	13
FORSKNINGSLITTERATUR FRA PROFESSIONEN.....	15
NYERE OG ÆLDRE LITTERATUR.....	15
FORDELE OG UDFORDRINGER VED FORSKNING IND I UNDERVISNING.....	16
DEL 3 VIDEN OG FORSKNINGSFÆRDIGHEDER.....	18
UNDERBYGNING ELLER SUPPLERING AF LÆREBØGER.....	18
OPBYGNING OG TRÆNING AF GENERELLE FORSKNINGSFÆRDIGHEDER.....	19
DEL 4 ARBEJDET MED FORSKNINGSLITTERATUR.....	22
FORBEREDELSE HJEMMEFRA OG DISKUSSION I GRUPPER ELLER HOLD.....	22
TJEKLISTER TIL AT FORSTÅ FORSKNINGSLITTERATUR.....	22
JOURNAL CLUBS.....	23
DEL 5 UNDERVISERNES EGEN FORSKNING.....	25
NÆRVÆRENDE FORSKNING.....	25
SPARRING MED STUDERENDE.....	26
VIDENDELING UNDERVISERE IMELLEM.....	27
DEL 6 STUDERENDE I FORSKNINGSPROJEKTER.....	29
BACHELORPROJEKTER.....	29
REKRUTTERING OG UDVÆLGELSE AF STUDERENDE.....	30
FORBEREDELSE AF DE STUDERENDE.....	31
FORDELE OG UDFORDRINGER FOR STUDERENDE OG UNDERVISERE.....	33
DEL 7 SAMMENFATNING.....	36
DEL 8 UDFORDRINGER OG MULIGHEDER.....	40
DEL 9 LITTERATURLISTE.....	42
DEL 10 BILAG.....	43

BILAG 1: INTERVIEWGUIDE	43
BILAG 2: TIDSPLAN FOR INTERVIEWS.....	44
BILAG 3: ANTAL INTERVIEW FORDELT PÅ UDDANNELSER	45
BILAG 4: INTERESSEGRUPPE FOR RESPIRATION FORANKRET PÅ FYSIOTERAPEUTUDDANNELSEN.....	46
BILAG 5 TJEKLISTE FRA SUNDHEDSSTYRELSEN	47
BILAG 6: FLYER OM FALDTYPOLOGIER	48

Forord

Det Sundhedsfaglige og Teknologiske Fakultet (SUNDTEK) på Professionshøjskolen Metropol har forskning og udvikling (FoU) i højsædet. Formålet er bl.a. at sikre, vi lever op til Bekendtgørelsen af lov om professionshøjskoler for videregående uddannelser, hvor vi i henhold til § 4 er forpligtiget til at bygge vores uddannelser på FoU-viden inden for de relevante fagområder og viden om praksis i de professioner og erhverv, som uddannelserne er rettet mod.

Professionshøjskolernes forskningspolitiske strategi sigter mod, at et flertal af underviserne er involveret i forskningsprojekter. Som et led heri har Metropols Strategi 2020 mål om, at alle fastansatte undervisere deltager i forskningsaktiviteter, at alle forskningsprojekter skal omsættes til og anvendes i ydelser for studerende, kursister og/eller partnere, samt at ca. halvdelen af de fastansatte undervisere skal være forskningskvalificerede dvs. have kompetencer svarende til en ph.d.-grad. Underviserne på Metropol har med andre ord pligt til at undervise i den nyeste viden samtidig med, at flere skal deltage i FoU-aktiviteter.

Undersøgelser har vist at der ved målrettet at satse på FoU siden 2012, er sket en stigning i brug af forskning ind i undervisningen. Fx viser træk fra litteraturlister og databaser for 2013 en tydelig fremgang i brug af forskningslitteratur som undervisningsmateriale. Der er en stigning i ansættelse af undervisere med ph.d.-grad samt flere påbegyndte og gennemførte forskningsprojekter, hvor undervisere og studerende er involveret.

Jeg vil gerne sige tak til de 48 undervisere og to informationsspecialister, som stillede op til interview og delte ud af deres erfaringer, som, vi håber, kan være med til at inspirere til det videre arbejde.

Undersøgelsen kan læses fra start til slut eller bruges som et katalog/opslagsværk.

Linda Schumann Scheel
Prodekan, Ph.d. MBA
Det Sundhedsfaglige og Teknologiske Fakultet
Professionshøjskolen Metropol, København

Resume

Undersøgelsen er gennemført som kvalitative semistrukturerede interviews med 48 undervisere fra SUNDTEKs ti grunduddannelser samt to informationsspecialister fra biblioteket. Undersøgelsen har afdækket, hvordan forskning inddrages i undervisningen på SUNDTEK, herunder aktiviteter og metoder hertil. Målet er, at de gode eksempler og overvejelser vil inspirere til den videre udvikling på de enkelte uddannelser.

Resultaterne viser, at der er forskel på, hvilken type forskningslitteratur, der inddrages tidligt eller sent på uddannelserne, og hvordan den bruges. Det går fra dansksprogede forskningsbaserede artikler fra fx videnskab.dk til engelsksprogede forskningsartikler. Overordnet er det vigtigt, at litteraturen lægger sig op ad professionen for at sikre genkendelighed hos de studerende. Her underbygger eller supplerer den viden fra lærebøger og opbygger og træner generelle forskningsfærdigheder. Afhængigt af, hvilken type og med hvilket formål forskningslitteratur inddrages, arbejdes der forskelligt med den i undervisningen. Det spænder fra løst formulerede rammer til systematiske gennemgange og eventuelt i Journal Clubs.

Når undervisers egen forskning anvendes i undervisningen, giver det nærhed, da eksemplerne kommer direkte fra praksis. Samtidig er resultaterne relevante og lærer de studerende at sætte tingene i perspektiv, i forhold til de praktikophold de skal ud i.

Når studerende inddrages i forskningsprojekter er der mange måder at rekruttere dem på. På SUNDTEK sker det i forelæsninger, i workshops, på MatchPol¹ og IntraPol², gennem metropolguider³ og kollegaer. Når studerende inddrages, er det for det første vigtigt at holde en forventningsafstemning for at sikre gensidig tilfredshed med samarbejdet. For det andet skal opgaven eller rammen for opgaven være klar og tydelig for at undgå forvirring og spildtid. For det tredje skal det sikres, at de studerende har ejerskab til opgaven for at sikre motivationen til at yde deres bedste. For det fjerde skal de studerende vejledes for at sikre kvaliteten, og en vurdering af om de magter opgaven.

Fordelene for de studerende i at deltage i forskningsprojekter er, at de får flere kompetencer på CV'et, de udfører et stykke arbejde, der har direkte betydning for praksis samt får erfaring, de kan bruge i deres virke som færdiguddannede. Fordelene for undervisere er, at de studerende er engagerede, stiller inspirerende spørgsmål til forskningsprojektet, og at de studerende kan samle flere data ind, end underviser alene.

---

¹ MatchPol er et websted med et tilbud til praksis, studerende og vejledere om at skabe eller deltage i et projekt. Et projekt, der kan rykke ved, udforske og udfordre praksis på en måde, der ligger inden for rammerne af et professionsbachelorprojekt.

² Metropolis interne hjemmeside.

³ Metropolguider er en studerende, som er ansat af Metropol til primært at hjælpe studerende med at formidle, anvende og udnytte Metropolis eksisterende lærings- og uddannelsesfaciliteter, samt mere sociale tilbud.

Udfordringer for de studerede er at det er et ansvar, at deres arbejde skal indgå i en større sammenhæng, en udfordring der tidsmæssigt er forbundet med, hvorvidt de kan nå at se forskningsresultaterne. For underviserne kan ressourceforbruget være større, end hvis undervisere selv havde udført arbejdet, da der skal bruges tid på at klæde de studerende på samt opfølgning på deres arbejde. Ligesom det kan være spildt arbejde, hvis de studerende imod forventning ikke magter at løfte opgaven, fagligt eller personligt. Derudover kan der være praktiske udefrakommende udfordringer, der forsinker projektet og dermed at de studerende forhindres i at deltage.

Del 1 Introduktion til undersøgelsen

Dette afsnit præsenterer, hvordan uddannelse og forskning foregår på Det Sundhedsfaglige og Teknologiske Fakultet (SUNDTEK). Formål, undersøgelse samt rapportens opbygning beskrives kort.

Uddannelse og forskning på SUNDTEK

SUNDTEK har pr. januar 2015, 326 undervisere og 6.614 studerende fordelt på ti grunduddannelser⁴ (Tabel 1: Uddannelser i SUNDTEK i 2015). Uddannelserne udbyder dels professionsbacheloruddannelser med en varighed på 3,5 år⁵, dels akademiuddannelser med en varighed på 2-2,5 år. Uddannelserne er kendetegnet ved at være teori-praksis uddannelser, idet alle har undervisningsmoduler på professionshøjskolen og praktikmoduler i praksis.

Uddannelse	Forkortelse	Antal undervisere	Antal studerende
Ernærings- og Sundhedsuddannelsen	ESU	38	737
Bachelor's Degree in Global Nutrition and Health	GNH	16	211
Jordemoderuddannelsen	JMU	14	249
Fysioterapeutuddannelsen	FYS	37	734
Ergoterapeutuddannelsen	ERGO	24	460
Bioanalytikeruddannelsen	BIO	27	433
Radiografuddannelsen	RAD	18	263
Laborant- og Procesteknologuddannelsen	LAB	25	503
Katastrofe- og Risikomanageruddannelsen	KRM	11	219
Sygeplejerskeuddannelsen felt A	ISY A	26	2.805
Sygeplejerskeuddannelsen felt B	ISY B	28	
Sygeplejerskeuddannelsen felt C	ISY C	31	
Sygeplejerskeuddannelsen felt D	ISY D	22	
I alt		326	6.614

Tabel 1 Uddannelser samt antal undervisere og studerende i SUNDTEK i 2015

Studerende på professionsuddannelser har en forventning om at lære det sidste nye inden for professionen og få opbygget deres professionsfaglighed allerede under uddannelsen. På Metropol foregår undervisningen både som klasseundervisning, forelæsnings, workshops og vejledning samt som aktivitetsfag og klinisk undervisning/praktik. Til

⁴ På Metropol er i alt 9.975 studerende og 553 undervisere. I alt er der ansat 1076 medarbejdere.

⁵ De fleste uddannelser på Metropol er professionsbacheloruddannelser på 3½ år, men Katastrofe- og risikomanageruddannelsen samt Laborant- og Procesteknologuddannelsen giver mulighed, for at de studerende afslutter deres uddannelse på akademiniveau efter 2-2½ år.

hvert modul er tilknyttet litteraturlister, der kan suppleres med litteratursøgninger gennem skolens bibliotek. Her kan også bestilles artikler, som ikke findes i de tilgængelige databaser.

Hver uddannelse har et FoU-miljø, hvor der forskes og udvikles inden for centrale fokusområder i professionen. Målet er at styrke vidensflowet mellem forskning, uddannelse og praksis. Hver aktivitet i miljøet skal derfor adressere en samfundsudfordring, foregå sammen med en praksispartner samt styrke uddannelsens værdikæde. Det er undervisere, der forsker og udvikler, og de studerende involveres i forskningsprojekterne. Endnu er det ikke alle undervisere, der har deltaget eller deltager i FoU-projekter. Der er en gradvis stigning. I 2013 deltog 90 ud af 329 undervisere, i 2014 deltog 104 ud af 332 undervisere i FoU-aktiviteter i SUNDTEK med varierende opgaver, fx som projektledere, eller projektdeltagere med enkeltopgaver som fx dataindsamling, analyser og artikelskrivning.

Formål med undersøgelsen

Forestillingen er, at forskning og udvikling er bærende for videnopbygning, og at undervisere, der arbejder hermed, stimulerer til videncirkulation af forskningen. Det forgår til vis grad allerede i dag på SUNDTEK. Dog er det ikke undersøgt, hvordan forskning inddrages i undervisningen, og hvordan de studerende indgår i forskningsprojekter.

Undersøgelsens primære formål er derfor at afdække dette, herunder aktiviteter og metoder samt eksempler og overvejelser, som undervisere har. Undersøgelsens resultater tænkes som inspiration og understøttelse af den videre udvikling på de enkelte uddannelser.

Formålet med undersøgelsen og resultaterne

- At beskrive undvisernes erfaringer med inddragelse af forskningsbaseret viden i undervisningen
- At beskrive undvisernes erfaring med inddragelse af de studerende i forskningsprojekter
- At resultaterne anvendes i de enkelte uddannelser og danner baggrund for diskussioner af de studerendes faglige og læringsmæssige udbytte af forskning.
- At ledere på baggrund af resultaterne får et billede af den aktuelle situation og derved kan identificere indsatsområder og vurdere tiltag i forbindelse med undvisernes og de studerendes arbejde med forskning ind i undervisningen og i uddannelsen.

I undersøgelsen sættes primært fokus på undviserne, der er informanter, og sekundært de studerende. Informationsspecialister fra biblioteket har, for at understøtte udsagn fra undviserne, bidraget med afklaring omkring bibliotekets aftaler og tilbud til uddannelserne og til de studerende. Det er valgt ikke at undersøge den praktiske del af uddannelsen, udover de tilfælde hvor undvisere også undviser på praktikmoduler.

Beskrivelse af undersøgelsen

Uddannelsernes studieordninger lægger vægt på, at uddannelserne er professions- og udviklingsbaserede samt inddrager nationale og internationale forskningsresultater inden for uddannelsernes fagområder⁶. De studerende skal allerede fra starten af uddannelsen præsenteres for evidensbaseret viden, således at de kan begrunde deres fag og handlinger og opnå akademiske kompetencer så som at forholde sig kritisk til viden. Det stiller krav til undervisere på alle uddannelsesstrin om at holde sig ajour inden for deres fag.

Litteraturen beskriver bl.a. fire varianter af inddragelse af forskning med fire forskellige formål, der overlapper hinanden:

- studerende undervises i forskningslitteratur for at lære om den aktuelle forskning på fagområdet,
- studerende udvikler og træner forskningsfærdigheder og teknikker med data fra fx forskningsprojekter,
- de studerende deltager i forskningsprojekter for at få direkte praktisk erfaring med fagets teorier, træner fagets metoder og værktøjer og opnår indsigt i tilblivelse af evidensbaseret viden og
- studerende, der deltager i forskningsdiskussioner, træner den kritisk refleksive tilgang til deres fag, den gode kliniske beslutningstagning osv. (Healey & Jenkins 2009).

Udfordringerne for uddannelsen er, at finde balance mellem de fire varianter af inddragelse af forskning, samt hvordan balancen eventuelt kan ændre sig, jo længere de studerende kommer i deres uddannelsesforløb.

Et andet forhold, der er væsentligt at overveje, er, hvilke studerende, der skal involveres i konkrete forskningsprojekter, og i hvilken kontekst involveringen skal ske, samt hvilket læringsudbytte der kan forventes at være essentiel (Brew 2013). Også dette har stor betydning for, hvilke beslutninger underviserne skal træffe i forhold til tilrettelæggelsen af undervisningen og brugen af forskningslitteratur og forskningsprojekter.

Det kan ideelt set være både undervisere og studerende, der tager initiativer til forskning. Når der skal udvikles undervisning, der styrker forskningsdelen, bør dette afhænge af formålet med undervisningen (Elsen 2009). Skal det handle om læring om forskningsresultater og processer eller skal de studerende udfordres til at skabe ny viden? Det er vigtigt at være klar over, hvad de studerende skal uddannes til; er det primært til en klinisk praksis eller er det til en videre akademisk karriere eller begge dele? Også antallet af studerende og det niveau, de har, vil have betydning, ligesom de fag, der undervises i, kan have varierende forskningstraditioner og orienteringer.

---

⁶ Studieordninger på Metropol uddannelser.

Disse og flere overvejelser førte frem til at spørge til fem temaområder:

1. Undervisernes uddannelsesbaggrund samt de fag og moduler, de underviser på
2. Forskning ind i undervisningen, brugen af forskningslitteratur
3. Inddragelse af de studerende i forskningsprojekter
4. Fordele og ulemper ved inddragelse af forskning i undervisning og studerende i forskningsprojekter
5. Hvor det ikke giver mening at inddrage forskning ind i undervisning og uddannelse

Temaområderne blev afdækket i kvalitative semistrukturerede interviews, gennem spørgsmål og tilhørende underspørgsmål, som fungerede som en retningsgivende skabelon under selve interviewene (Kvale & Brinkmann 2009: 49, 125-126) (Bilag 1: Interviewguide). Interviewene havde en varighed på 25-35 min. og foregik i perioden 18. november til 17. december 2014 (Bilag 2: Tidsplan for interviews).

Informanter og forskning ind i undervisning

Uddannelseslederne fra de ti uddannelser⁷ udvalgte undervisere, der havde erfaring med at inddrage forskning i undervisningen eller at involvere studerende i forskningsprojekter. I alt deltog 48 undervisere fordelt på to til seks undervisere pr. uddannelse (Bilag 3: Antal interview fordelt på uddannelser). Af de 48 undervisere havde 22 en professionsbachelor, der svarer til den uddannelse, de underviser på. 25 undervisere havde en ph.d. uddannelse, hvoraf de 7 overlapper med også at have en professionsbacheloruddannelse.

I undersøgelsen har der ikke været fokus på bestemte typer af forskning⁸, og der er inkluderet både forskningsbaseret litteratur såvel som fagfællebedømte forskningsartikler. Endvidere inddrages cases, opgaver og øvelser, der er afledt af forskningsmetoder, teorier, resultater osv.

Vi har medtaget beskrivelser af alle studerende i forskningsprojekter, hvilket både inkluderer studerende, der deltager i undervisernes forskningsprojekter som studentermedhjælpere eller som frivillige i ekstracurriculære aktiviteter. Herudover inddrages øvrige forskningsbaserede aktiviteter, der fx træner de studerende i metoder eller værktøjer.

Databearbejdning

Interviewene er ikke båndoptaget, da det ikke er fundet nødvendigt at have ordrette citater, men derimod korrekte gengivelser af svarene. Svarene er nedskrevet i forbindelse med selve interviewene for at få så detaljerede og korrekte gengivelser som muligt. Disse dokumenter har efterfølgende fungeret som arbejdsdokumenter for meningskondensering (Kvale & Brinkmann 2009;227), hvorefter de kvalitative data er analyseret, kategoriseret og bearbejdet. Herefter er udledt typiske udsagn fra citaterne, hvorved de endelige temaer til rapporten er fremkommet. Det har været vigtigt at få dilemmaer og forskellige per-

⁷ Der er ialt 13 uddannelsesledere da Sygeplejerskeuddannelsen (ISY) er fordelt i fire felter med hver deres uddannelsesleder

⁸ Forskning defineres inden for rammen af Frascati-manualen.

spektiver frem i citaterne for at kunne vurdere de nuancer, der er på uddannelserne og mellem underviserne.

Rapportens opbygning

Rapporten er inddelt i fem hovedområder, og indenfor disse er forskellige temaer belyst. Fx under hovedområde "Forskningslitteratur ind i undervisningen" er temaerne "Forskningslitteratur på tidlige og sene moduler", "Forskningslitteratur fra professionen", "Nyere og ældre litteratur" og "Fordele og udfordringer ved forskning ind i undervisning".

Hovedområder

- A. Forskningslitteratur ind i undervisningen
- B. Viden og forskningsfærdigheder
- C. Arbejdet med forskningslitteratur
- D. Undervisernes egen forskning
- E. Studerende i forskningsprojekter
- F. Sammenfatning
- G. Udfordringer og muligheder

Hvert af disse temaer bliver præsenteret og drøftet på følgende vis: Først en kort indledning, hvorfor temaet er relevant, og evt. hvad der er ønskeligt, jfr. Metropols og sektorens strategi. Dernæst præsenteres og drøftes de kvalitative udsagn og tolkninger heraf. Til slut sammendrages det drøftede.

Del 2: Forskningslitteratur ind i undervisningen

Allerede fra begyndelsen af uddannelsen er det vigtigt, at de studerende introduceres for forskningslitteratur. Det er ligeledes vigtigt, at den følger dem gennem hele uddannelsen i de fag, hvor det at holde sig opdateret på sidste nye viden er essentiel. De fleste studerende skal efter endt uddannelse arbejde inden for deres profession, som i højere og højere grad stiller krav om kontinuerlig udvikling, og som foregår i stadig mere komplekse situationer. Derfor er det væsentligt, at de er fortrolige med den akademiske tilgang til viden og er i stand til at analysere og fortolke ny viden, på en sådan måde at de er i stand til at forholde sig kritisk til nye behandlingsformer og arbejdsmetoder.

I det følgende beskrives, hvordan forskning inddrages i tidlige og sene moduler på uddannelsen, samt hvilken type forskningslitteratur, der anvendes og hvorfor.

Forskningslitteratur på tidlige og sene moduler

Mange undervisere fremhæver, at det er et krav, at de skal bruge forskningslitteratur i undervisningen og gerne aktuelle forskningsartikler. De fremhæver, at der er forskel på, hvad de anvender i løbet af uddannelsen og særligt på modul 1,2,3 og modul 12,13,14.

På de første moduler starter flere undervisere med dansksprogede forskningsbaserede tekster fra fx Weekendavisen eller videnskab.dk til at introducere de studerende for forskning. Herefter er det nemmere at introducere engelsksprogede artikler. Dette illustreres af nedenstående kommentar:

For at introducere forskningsartikler starter [underviser] i det små med artikler fra fx videnskab.dk på dansk og fortsætter derefter med engelsksprogede artikler. (LAB)

Derudover nævnes brug af rapporter fra Sundhedsstyrelsen, fx MTV-rapporter⁹ og Kliniske Retningslinjer, rapporter fra Statens Institut for Folkesundhed, fx Danskernes Sundhed - Den Nationale Sundhedsprofil, Region Hovedstadens VIP-Portal¹⁰ samt udgivelser fra interesseorganisationer, fx Kræftens Bekæmpelse. Disse rapporter og udgivelser bruges som afsæt til at diskutere forskelle i sundhed, pleje- og behandlinger, etik og metodiske overvejelser, hvordan viden er fremkommet, samt hvordan denne skal læses og forstås. Ofte er det rapporter, som de studerende møder gennem hele uddannelsen og senere i deres arbejdsliv.

⁹ MTV står for medicinsk teknologivurdering og er en alsidig, systematisk vurdering af forudsætningerne for og konsekvenserne af at anvende medicinsk teknologi.

¹⁰ Region Hovedstadens VIP portal er et dokumenthåndteringssystem til vejledninger, instrukser og politikker på et givet område på hospitaler.

Andre undervisere starter med engelsksprogede artikler fra begyndelsen af uddannelsen, men har færre forventninger til, hvad de studerende får ud af dem, end de ville få på senere moduler. En underviser beskriver det således:

Artikler introduceres tidligt på studiet, men der forventes mere af de studerende, jo længere frem de kommer på studiet. Pointen er, at de studerende lærer at forstå forskning som disciplin og gøre dem interesserede i det. (ERGO)

Træningen i at læse og forstå de ofte komplicerede forskningsartikler på engelsk anses for at være vigtig allerede fra begyndelsen af uddannelsen. På de første semestre er forskningsartiklerne typisk på litteraturlisterne og bruges supplerende i forhold til viden fra lærebøger. En underviser siger:

Forskningsartikler er svære at læse, men de studerende bruger dem, der supplerer temaerne i undervisningen. De studerende synes, det er svært at læse det tekniske engelsk. Det er vigtigt, at de studerende forstår, at det er en del af læreprocessen at bruge artikler. (JMU)

Underviserne fremhæver generelt vigtigheden af, at de studerende gennem hele uddannelsen trænes i at søge og læse forskningslitteratur.

De studerende skal selv til at have et forskningsmæssigt mindset, så de selv kan søge litteratur systematisk. Målet er, at de oplever at få den stringens, som ligger i forskning. (ERGO)

De studerende introduceres også tidligt til biblioteket, hvor alle grunduddannelser har en informationsspecialist tilknyttet, og der er indgået aftaler om biblioteksundervisningen for de studerende. Aftalerne varierer fra uddannelse til uddannelse dels på omfanget af undervisningstimer, og dels på hvilke moduler undervisningen er placeret. Behovene vurderes efter aftale med uddannelsesleder og undervisere og revideres løbende.

Senere i uddannelsen, hvor de studerende har fået større viden om uddannelsens teorier og metoder, inddrages forskningsmateriale mere systematisk fx som afsæt for diskussion af teorier og metoder. Undervisere fra RAD og ESU beskriver det sådan:

[Underviser] inddrager forskningsartikler fra modul 6, fx diskuteres egen artikel for at vise, hvor der er udfordringer i metoder og teorier. (RAD)

Modul 7 er yderst velegnet til FoU, det er meget hands-on, og forskning kan bruges i undervisningen som eksempler, fx bruges poster fra forskningsdagen i undervisningen til at vise, hvordan teorier og metoder er brugt til forskning. (ESU)

De studerende undervises i klinik på modul 11 og 12, hvor de selv finder artikler til Journal Clubs og diskuterer validitet, metode, tabeller, og der repeteres forskellige temaer fx statistik. Der diskuteres om det valg, der er foretaget er en rimelig forskningsmetode, hvad betyder det at den er hermeneutik eller fænomenologisk? (ISY D)

Det er tydeligt, at mens de studerende lærer mere og mere om faget, dets teorier og metoder, forventes der også mere af de studerendes evner til at finde, læse, forstå og reflektere over forskningsartikler.

Forskningslitteratur fra professionen

De fleste undervisere oplever, at det har den største effekt at bruge litteratur, som lægger sig så tæt på uddannelsens og fagets kerne som muligt for at koble forskning, profession og uddannelse sammen. De studerende kan bedre relatere sig til forskningen, hvis den er gennemført i faget eller har fagets tematikker som case. En underviser fortæller:

Det er vigtigt ikke at inddrage forskning for forskningens skyld, men jeg prøver at gøre det relevant for de studerende, der hvor de er. (ISY A)

Forskningen skal give mening for de studerende i den kontekst og med de forudsætninger, de har. Det understreges af en anden underviser, der fremhæver at:

Det tænder noget i de studerende at snakke om de ting, de skal ud og lave selv. (KRM)

Underviserne selv er meget bevidste om at vælge litteratur, der er praksisorienteret og allerhelst fra faget, der undervises i, da det sikrer den størst mulige genkendelse hos de studerende.

Nyere og ældre litteratur

De fleste undervisere understreger vigtigheden af at bruge den nyeste og bedste litteratur men fremhæver også, at banebrydende og relevante studier godt kan være af ældre dato, fx bruger en underviser fra ISY B forskning fra 1944 omkring sult og faste, som man af etiske årsager aldrig ville få tilladelse til at udføre i dag. En anden underviser beskriver det på følgende måde:

De studerende undervises i konkret at finde de nyeste, bedste og største undersøgelser/litteratur, men hvis de arbejder med reviews, er der brug for en bredere tilgang, da det ikke altid er det nyeste, der er det bedste. (FYS)

For at sikre at de studerende ikke overser banebrydende eller grundlæggende studier, kræves det igen, at de har et stort kendskab til, hvordan man søger litteratur. Bibliotekernes informationsspecialister tilbyder vejledning i både litteratursøgning og referencehåndtering, og de studerende og underviserne kan altid spørge om hjælp fx med at finde frem til de rette søgeord, kombination af søgeord og sætte søgningen op, så der kommer et brugbart søgeresultat.

Fordele og udfordringer ved forskning ind i undervisning

De fleste undervisere beskriver, at forskning og især praksisnær forskning er med til at kvalificere undervisningen, uden dog at revolutionere den. Den er med til at lære de studerende om vigtigheden i at styrke evidensbaseret praksis.

Langt de fleste undervisere synes, de studerende tager godt imod brug af forskning ind i undervisningen, og mener de studerende får noget ud af det, selvom der er enighed om, at det er de dygtigste studerende, der lærer mest af det. En underviser siger:

De dygtige kan godt se formålet, og de bliver bedre og bedre til at argumentere. [Underviser] tror, de bliver bedre til at komme ud i praksis. (ISY B)

Der er dog studerende, der mener, det er spild af tid at lære om forskning, når det ikke er det, de vil arbejde med senere, og de er derfor ikke motiverede for det, hvilket kan være frustrerende. To undervisere fra henholdsvis JMU og RAD beskriver det sådan:

Som regel tager de studerende vel imod det, men der er altid nogle, der synes, de skal ud og være håndværkere, og hvad skal de derfor sidde og læse forskningsartikler for. (JMU)

Når man er underviser, brænder man for det, men det er deprimerende, når mange studerende er umotiverede og uforberedte. (RAD)

Flere undervisere mener, at den manglende motivation skyldes, at de studerende synes, det er svært, og at de bliver forvirrede og derfor giver hurtigt op i starten, før de finder ud af, at de godt kan. Derudover er der studerende, der har svært ved at læse og forstå de engelske tekster og måske heller ikke rigtig er motiverede for det. En underviser fra ISY B siger:

De studerende, der synes, det er svært at læse engelske tekster, har svært ved at se formålet med at gøre det og vælger så ikke at læse det. (ISY B)

Mange undervisere konstaterer, at de engelsksprogede forskningsartikler er vanskelige men ikke umulige at lære de studerende at komme igennem i løbet af studiet. Når de studerende forstår, at forskningen er koblet til dagligdagen, kan de se, at det er et værktøj eller et instrument til at påvirke eller ændre praksis, og det afmystificerer forskningen for dem. Ved at have forskning ind i undervisningen tidligt i uddannelsen opnås bedre sammenhæng mellem teori og praksis.

Sammendrag

Forskningslitteratur inddrages løbende i uddannelserne, men der er forskel på, hvilke typer litteratur, der inddrages, hvor nogle undervisere starter med engelsksprogede forskningsartikler, begynder andre med forskningsbaserede dansksprogede artikler. Det vigtigste ved litteraturen er, at den er knyttet til professionen for at sikre genkendelighed og ejerskab. Ligeledes er det vigtigt, at de studerende ved, hvordan de søger litteratur og tager stilling til, hvilke typer de skal inddrage, fx om det er nyere eller ældre forskningslitteratur, der er bedst til det formål, de har. Nedenfor opsummeres hovedpunkterne:

Typer af forskningslitteratur der inddrages i løbet af uddannelsen:

- Dansksprogede forskningsbaserede artikler fx fra videnskab.dk og Weekendavisen, der bruges til at introducere de studerende for forskningsbaseret viden.
- Øvrigt relevant og forskningsbaseret materiale fx MTV-rapporter, Kliniske Retningslinjer, VIP portal, Sundhed.dk, udgivelser fra interesseorganisationer, der bygger på forskning og bruges som afsæt til diskussioner om sundhed, behandling, etik, og evidens.
- Forskningsartikler der bruges mere og mere systematisk og med højere og højere krav til de studerendes viden om teorier og metoder i faget.

Krav til forskningslitteratur i undervisningen:

- Det er vigtigt at forskningsartikler og materialer lægger sig op ad professionen for at sikre genkendelighed hos de studerende.
- Det er vigtigt at bruge den nyeste og/eller mest relevante ældre litteratur.

Fordele og udfordringer ved forskning ind i undervisning:

- Forskning og især praksisnær forskning er med til at kvalificere undervisningen.
- Det er de dygtigste studerende, der lærer mest af inddragelse af forskningslitteratur i undervisningen.
- Nogle studerende oplever det er spild af tid at lære om forskning og er derfor ikke motiverede i undervisningen, hvilket frustrerer undervisere.
- En del studerende har svært ved at læse og forstå engelsksprogede forskningsartikler.

Del 3 Viden og forskningsfærdigheder

I dette afsnit beskrives, hvordan forskningsmateriale og litteratur i undervisningen på SUNDTEK anvendes til at underbygge og supplere viden indenfor professionens fagområder da det betragtes som et middel til at opbygge og træne de studerendes generelle forskningsfærdigheder.

Underbygning eller supplering af lærebøger

Forskningsbaseret litteratur bruges til at underbygge viden fra lærebøger og/eller supplere de faglige temaer med ny viden eller nye perspektiver, ligesom den viser fremkomst og udvikling af teorier og tematikker.

Litteraturen bringer ny viden frem

Forskningslitteraturen bidrager med sidste nye viden på feltet, således at den studerende forstår faget og tilegner sig professionsfaglighed. En underviser siger:

Forskningsartiklerne er typisk på litteraturlisterne og bruges supplerende, i forhold til hvad det er for en viden, de studerende har, hvordan den passer ind eller går videre, end den viden, der kommer fra lærebøger. (FYS)

Der er mange måder, hvorpå litteraturen præsenteres for de studerende. En underviser fra FYS benytter forskningsartikler, som lægger sig ind til undervisningens tema og præsenterer de studerende for, hvordan studierne er gennemført, og hvad resultaterne er. I dette tilfælde skal de studerende ikke selv arbejde med artiklen, men blot orienteres.

På JMU finder en underviser ligeledes forskningsartikler, der matcher temaerne i undervisningsforløbet, hvorefter de studerende skal gennemgå dem ud fra vejledende spørgsmål og prøve at forholde sig kritisk til dem.

I et eksempel fra ISY A får de studerende en hjemmeopgave i forhold til at løse et professionsfagligt problem. I grupper skal de selv finde en artikel og læse den på baggrund af spørgsmål fra underviser, fx hvem har skrevet artiklen, hvordan er problemet undersøgt, hvad er resultaterne og derefter fremlægge den for holdet. I et andet eksempel gør underviseren fundene fra artiklerne praksisorienteret ved at sætte dem i forhold til fagets teorier, på følgende måde:

For at arbejde videre med fundene i forskningsartiklerne og gøre det mere praksisorienteret trækker [underviser] teorier og cases ind. Fx kan de studerende se en film eller læse en case hjemmefra, hvor de skal kunne sætte disse i forhold til budskaberne fra artiklerne. (ISY B)

Der er i disse eksempler et tæt samspil mellem viden fra forskningsartikler og viden fra den praksis, de studerende skal ud og agere i.

Litteraturen viser udvikling af teorier og tematikker

Forskningslitteraturen kan forklare, hvordan specifikke teorier og tematikkerne er fremkommet inden for faget, og hvordan udviklingen har været. En underviser fra GNH ønsker, de studerende skal fundere over skiftet fra gamle temaer over mod nye og fremtidige ved fx at se på ordvalg og fokuspunkter i artikler, der omhandler samme felt. Han beskriver det på følgende måde:

Der er mange associerede temaer, men er der kommet nye, der former feltet mere skarpt? Hvad har ændret sig i argumenterne inden for et enkelt tema, er det tid, nye events, nye filosofier? (GNH)

Når forskningslitteraturen bruges på ovenstående måde, er det oftest underviseren, der finder forskningslitteraturen for at være sikker på, at det er mest relevante forskning, der trækkes på.

Opbygning og træning af generelle forskningsfærdigheder

De studerende udvikler forskningsfærdigheder og teknikker ved at se eksempler på, hvordan teorier og metoder anvendes, hvordan videnskabelig argumentation konstrueres, hvordan en forskningsartikel er opbygget mv.

Søgehistorik, teorier og metoder

Flere undervisere præsenterer de studerende for egen søgehistorik inden for specifikke temaer for at illustrere vigtigheden af at være skarp og kritisk både i søgninger og i den videre læsning af litteraturen, blandt andet for at de studerende forstår de forbehold, der skal tages i forhold til de resultater undersøgelsen kan sige noget om.

Flere undervisere bruger eksempler fra forskningsprojekter og artikler for at konkretisere teorier og metoder og fx vise, hvordan tabeller og afsnit er opbygget. Fra JMU har en underviser mange øvelser i løbet af undervisningen, hvor de studerende konkret klipper kurver og tabeller ud fra artikler og på den måde konkretiserer de kvantitative metoder for at give metoderne liv.

I et andet eksempel fra KRM holder 1-2 studerende et oplæg om en artikel til hver undervisningsgang, hvor de operationaliserer teorier ud fra eksempler i teksten og øver sig i at finde de relevante begreber eller modeller, som kan bruges som analyseredskaber. På holdet diskuteres styrker og svagheder i de artikler, der er gennemgået. Fx kan alle artikler have en god pointe, men de kan godt være meget uenige pga. forskellige præmisser og tilgange. Det er vigtigt at få kontraster og variationer med, især fordi de studerende skal kunne se variationer, når de er færdige på deres studie og skal anvende det i praksis.

Data fra litteratur eller forskningsprojekter i analyseøvelser

Flere undervisere, der selv deltager i forskningsprojekter, bruger data derfra i deres undervisning dels for at de studerende arbejder med så praksisorienteret materiale som muligt, og dels for at undervisere får feedback på deres materiale.

En underviser fra ISY D uddeler fx ubearbejdede feltnoter, som de studerende arbejder med i undervisningen. Det gør de ud fra spørgsmål om, hvad de ser i materialet, hvad der mangler viden om, hvad det er for en situation, hvad sygeplejerskens rolle er, og hvad siger det om patienten. De studerende lærer at arbejde individuelt med data. Også undervisere fra andre uddannelser bruger egne data i undervisningen:

[Underviser] træner de studerende i at kunne deltage i forskning og lærer dem at bruge data individuelt. (GNH)

I et eksempel fra ISY D afholdes et kvalitativt forløb både med undervisning og med workshop, hvor de studerende arbejder med empiri fra undervisernes forskningsprojekt. De får tildelt råmateriale, som er anonymiseret og hvor informanter har givet tilladelse til brug af materialet. De studerende er med til at kvalificere forskningen ved at stille spørgsmål, forskerne selv er blinde for.

Praktiske øvelser i at afprøve metoder

Flere undervisere lader de studerende afprøve metoder fra forskningsartikler eller kliniske retningslinjer på skolens tekniske udstyr, for at de får en bedre fornemmelse af, hvordan metoderne fungerer i praksis. Tests kan fx være fysiske test med personer eller med diverse apparaturer, som skolen har til rådighed.

I et eksempel fra FYS har man startet en interessegruppe, der omhandler respiration for alle studerende og undervisere på tværs af Metropol (Bilag 4: Interessegruppe for respiration forankret på Fysioterapeutuddannelsen). Gruppen blev oprettet, fordi uddannelsen fik nyt udstyr, samtidig med at man skulle i gang med at forske, indføre evidensbaseret undervisning og involvere de studerende heri. Det var derfor en god mulighed for undervisere og studerende at fordybe sig i et emne, der både havde forskningsmæssigt potentiale og relevans for uddannelsen.

De studerende bruger gruppen til at gå i dybden med et emne og lære noget udstyr meget bedre at kende, end hvis de kun bliver introduceret for det en enkelt gang i løbet af uddannelsen. I regi af gruppen er der aktiviteter på månedsbasis fx i form af workshops med forskellige forsøg. De studerende har mulighed for at låne udstyret med hjem eller få adgang til det på skolen, hvis de vil bruge det til deres egne projekter. Da det er en interessegruppe, er den ikke integreret i uddannelsen, men foregår sideløbende med den normale undervisning, og både undervisere og studerende skal prioritere det i deres fritid.

Sammendrag

Forskningslitteratur inddrages med flere forskellige formål i undervisningen. Overordnet bruges forskningsmaterialet og litteraturen til at underbygge eller supplere viden fra lærebøger og opbygge og træne de studerende i generelle forskningsfærdigheder. Samlet styrker det de studerendes akademiske kompetencer, fordi de både får nuanceret deres viden og trænet de værktøjer, de skal bruge for at skabe og forholde sig kritisk til viden. Nedenfor opsummeres hovedpunkterne:

Underbygning eller supplering af viden fra lærebøger:

- Forskningslitteratur bringer sidste nye viden frem
- Forskningslitteratur viser fremkomst og udvikling af teorier og tematikker

Opbygning og træning af generelle forskningsfærdigheder:

- Søgehistoriker illustrerer vigtigheden i at være skarp og kritisk
- Eksempler fra litteratur konkretiserer teori og metoder
- Data fra litteratur eller forskningsprojekter bruges i analyseøvelser
- Praktiske øvelser i at afprøve metoder

Del 4 Arbejdet med forskningslitteratur

Afgørende for studerendes arbejde med forskning er, som beskrevet, forberedelsen og selve undervisningen. Nedenfor gennemgås tre måder, hvorpå de studerende arbejder med forskningslitteratur. De tre måder varieres alt efter underviserens og de studerendes temperament, evner og motivation.

Forberedelse hjemmefra og diskussion i grupper eller hold

Mange undervisere inddrager forskningsartikler ved, at de studerende forbereder sig på artiklen hjemmefra ud fra løse rammer, hvor de eventuelt skal svare på spørgsmål stillet af underviser. Spørgsmålene kan fx lægge sig til hovedformål og konklusioner. Underviserne anbefaler, at de studerende læser artiklerne i studiegrupper, bl.a. fordi nogle har svært ved at læse engelsk faglitteratur.

I undervisningen arbejder de studerende ofte videre med artiklen i mindre grupper, da det som regel er nemmere for de studerende end på klassen, og det skaber nogle konstruktive diskussioner. På holdet efterfølgende gennemgås artiklen, og der drøftes, hvad artiklen kan bidrage med i forhold til det, der står i lærebogen. Er der konsistens eller mangler der at blive undersøgt noget?

I et eksempel fra ISY B beskrives, at holdet inddrages i klynger af 12-15 personer. Her skal de af tre undervisningsgange finde og fremlægge en artikel, der omhandler en specifik sygeplejefaglig problemstilling, hvor de skal identificere et problem, opsætte mål og iværksætte en intervention. Herefter skal de finde en artikel, der kan give dem argumentation for interventionen. I klyngen fortælles om søgeprocessen, og hvordan de har anvendt artiklen til deres intervention. Underviseren vejleder og faciliterer processen.

Tjeklister til at forstå forskningslitteratur

Mange andre undervisere sætter de studerende til at arbejde mere systematisk med forskningslitteraturen gennem besvarelse af tjeklister, vejledninger eller spørgsmål, som fx dækker den forskningsmæssige tilgang, forskningsspørgsmål, metode, empiri og resultater.

På ERGO læser de studerende forskningsartikler ud fra en tjekliste fra Sundhedsstyrelsen til systematiske oversigtsartikler og metaanalyser (Bilag 5: Tjekliste fra Sundhedsstyrelsen). I et eksempel fra ISY D læser de studerende forskningsartikler og kliniske retningslinjer ud fra en revideret spørgeguide til bedømmelse af kvalitative studier kaldet CASP¹¹ og AGREE II¹². Dette er et redskab til at vurdere kvaliteten af indsendte kliniske retningslinjer. De studerende skal tage kritisk stilling til retningslinjerne, fx om der mangler et patientperspektiv.

¹¹ <http://www.kliniskeretningslinjer.dk/images/file/CASP%20instrumentet.pdf>.

¹² http://www.kliniskeretningslinjer.dk/media/346720/agree-ii-users-manual-and-23-item-instrument_2009_update_2013.pdf.

De studerende læser dem ud fra en valideret spørgeguide, der er bygget på CASP og AGREE, som er en spørgeinstruktion til de kliniske retningslinjer. De skal tage kritisk stilling til retningslinjerne, fx hvis der mangler et patientperspektiv. (ISY D)

I et andet eksempel fra ISY C gennemgår nogle grupper to kvalitative og to kvantitative artikler ud fra en spørgeguide udarbejdet af underviseren baseret på Polit & Beck, Essentials of Nursing Research¹³, der giver en introduktion til, hvordan man forstår artiklernes afsnit.

Journal Clubs

Flere uddannelser har etableret Journal Clubs ofte som en del af en praktikperiode, hvor de studerende mødes på skolen og fremlægger artikler, som omhandler det felt, de er i praktik i. Her kan de fx diskutere formål, validitet, metode, resultater, og hvorfor de har valgt artiklen. De er ofte delt i hold, så de møder studerende, der er i praktik inden for samme felt. De øvrige studerende skal fx forberede spørgsmål til artiklen, eller der udpeges en opponenter. En underviser fra BIO beskriver det sådan:

De skal dybt ned i artiklen, og det skal formidles på et niveau, som alle kan forstå. Titel, formål, hvor den er lavet, hvorfor den er interessant, hvad er resultaterne, hvad kan man diskutere ud fra det og hvorfor de har valgt artiklen. (BIO)

Det er som oftest de studerende selv, der finder artiklerne ud fra temaer eller problematikker de støder på i deres praktikforløb.

Sammendrag

Der er mange variationer, i hvordan de studerende arbejder med forskningslitteratur, men det er gennemgående at de studerende forbereder sig hjemmefra og diskuterer i grupper eller på hold ud fra løst formulerede rammer. De studerede arbejder med systematiske tjeklister til at forstå forskningslitteratur og mødes i Journal Clubs og gennemgår artikler for hinanden. Nedenfor opsummeres hovedpunkterne:

- Forskningslitteratur inddrages ud fra løse rammer, ved at de studerende forbereder sig hjemmefra evt. ved at svare på spørgsmål, som er givet af underviserne. Herefter diskuteres artiklen i grupper eller på holdet.
- Forskningslitteratur inddrages, ved at den gennemgås systematisk ud fra tjeklister, vejledninger eller spørgsmål, hvorefter den kan diskuteres i grupper eller på det samlede hold.

¹³ Polit, Denise F.; Beck, Cheryl T. (2009) Essentials of Nursing Research - Appraising Evidence for Nursing Practice, 7. Udgave, Lippincott Williams and Wilkins.

- Forskningslitteratur drøftes i Journal Clubs, hvor de studerede selv finder litteratur, der lægger sig til det felt, de er i praktik i, og fremlægger den for den gruppe, de er en del af, hvorefter artiklen diskuteres.

Del 5 Undervisernes egen forskning

Undervisere forsker på Metropol for at styrke vidensflowet mellem forskning, uddannelse og praksis ved at løse samfundsudfordringer med en praksispartner og anvende den frembragte viden i undervisningen. Underviserne bruger materiale fra, fx en igangværende dataindsamling eller resultater fra færdige eller næsten færdige forskningsprojekter, der spænder vidt i forhold til design, metoder, faglige fokusområder m.v. Alle undervisere skal være opdaterede på deres felt, også selvom ikke alle deltager i forskningsaktiviteter. Resultater fra forskningsprojekter skal formidles til de studerende enten af dem selv eller deres kollegaer, hvor det er relevant.

Nedenfor gennemgås eksempler på hvad, hvordan, og med hvilket formål forskningen anvendes i undervisningen og formidles til kollegaer.

Nærværende forskning

Ligesom ved inddragelsen af andet forskningsbaseret materiale kobler underviserne deres egne forskningseksempler med teori og metoder. Det har den fordel, at forskningen ofte passer direkte ind i faget og dermed til de studerendes virkelighed. En underviser siger:

Det er sådan, man forklarer, hvordan verden hænger sammen; en rigtig god måde at koble bogtekst til virkeligheden. (ISY B)

Det at underbygge undervisningen med eksempler fra virkeligheden på området giver en god dynamik i undervisningen, da det er en stor fordel at kunne "tale *i* det og ikke *om* det". Det skaber en god forståelse for virkeligheden. En underviser beskriver fordelene sådan:

De studerende får adgang til unikke data. Det bliver mere levende og mere forståeligt for de studerende at bruge konkrete eksempler og ikke kun udenadslære. (ESU)

Underviserens egen professionsrettede forskning, gør viden levende og nærværende og mange undervisere pointerer, at det supplerer lærebogsmaterialer og sikrer at de studerende får den sidste nye viden og lærer at sætte tingene i perspektiv.

Mange undervisere fremhæver også, at det at vide nøjagtigt, hvordan data og viden er genereret, er godt, fordi man ikke altid kender til det fra andres forskningsartikler. Dette fremhæves af følgende underviser:

Det er en stor fordel at bruge materiale, man selv har stort kendskab til, har den nyeste viden om og et stort engagement i, og som går ud over lærebogsmaterialer. (KRM)

Der er en bedre forståelse forbundet med viden, man selv har genereret, og de studerende kan mærke, at der er et stort engagement forbundet med denne viden.

Patienternes og aftagernes perspektiv

Flere undervisere bruger deres forskning som praksisnære eksempler på, hvad patienter oplever. En underviser har fx omskrevet interviews fra sit pilotprojekt om kræftpatienters oplevelser til cases, som de studerende kan arbejde med for at relatere teori til praksis og samtidig få et patientperspektiv, som de kan have som baggrundsviden, når de selv skal ud og arbejde i praksis. En underviser siger:

Et eksempel er at bruge casene aktivt i undervisningen ved at høre de studerende, hvad de spørger patienterne om, når de kommer til en CT-scanning. De studerende svarer, at de spørger om patienterne har prøvet det før. Jeg spørger derefter, hvad de tror patienterne mener om det? Her trækkes eksemplet fra casen, hvor patienterne svarer, at de tror, at radiograferne slet ikke ved noget, om hvad der foregår, og de bliver vrede og irriterede. Denne reaktion er meget overraskende for de studerende. (RAD)

I et eksempel fra ISY C inddrager en underviser egen forskning om fald ved at uddele en flyer om faldtypologier (Bilag 6: Flyer om faldtypologier), som hun har udviklet om, hvorfor vi mennesker reagerer, som vi gør. Holdet diskuterer ud fra denne, hvilke strategier de kan drøfte med borgerne, fx kan stilles to spørgsmål; Hvordan er du faldet? Hvad tænkte du før faldet? Underviseren relaterer teorier om faldforebyggelse til de studendes egen hverdag i klinikken på følgende måde:

Vi taler om typologierne ud fra de studendes oplevelser fra klinikophold, hvor de er ude ved ældre borgere. De studerende skal tænke kritisk over, hvordan vi fx forebygger at fru Jensen på 104 år falder, hvilke strategier har vi. (ISY C)

I KRM bruger en underviser videoklip eller skriftlige cases, som han selv har konstrueret til at koble fagets teorier på og giver forskningen en anden dimension, der ikke er så langt fra hverdagen, som mange studerende tror, og gør det dermed mere håndgribeligt for de studerende at relatere til det.

Sparring med studerende

Flere undervisere drøfter deres data og forskningsfelt med de studerende, hvilket for giver andre vinkler på materialet, end underviserne selv har haft, som følgende tre citater illustrerer:

[Underviser] har givet de studerende rådata, som de fik lov at arbejde med og analysere på. Det gav rigtig god inspiration, da de studerende er super kreative. (ISY D)

De studerende er med til at kvalificere forskningen. De får råmateriale og stiller spørgsmål, vi selv er blinde for, fordi vi arbejder med det. (ISY D)

De stiller gode spørgsmål, som kan bruges fremadrettet til at kvalificere projektet. (ESU)

I et lignende eksempel fra LAB uddeler underviseren egne artikler som baggrundslitteratur til de studerendes afsluttende projekter. Underviseren er således inde i stoffet og giver mulighed for, at de studerende drøfter underviserens arbejde. Det styrker også underviserens formidlings- og lederevne at have studerende med i forskningsprojekter, hvilket nedenstående to citater illustrerer:

Det giver flere input og spørgsmål, der validerer projektet. De studerendes projekter har desuden andre vinkler på problematikken, og det udvikler [underviseren] egen evne som projektleder til at engagere, motivere og finde ressourcer. (FYS)

En fordel fordi man lærer at formidle, fordi man hele tiden skal forklare. (ISY A)

De studerende validerer underviserens data, hvilket samtidig styrker underviserens evne til at begrunde og formidle sine valg og resultater. En underviser fra ERGO beskriver, hvordan nogle af de studerendes spørgsmål kan virke "dumme," men så er det kun fordi underviserens beskrivelse ikke har været tydelig nok, og de samme spørgsmål ville komme fra praksis eller patienter.

Videndeling undervisere imellem

Undervisere formidler deres forskning til kollegaer på forskellig vis således at viden og resultater kan bruges af undervisere, der ikke selv har forskningsmaterialer. De kan bruge det på andre moduler i uddannelserne.

[Underviser] der udarbejdes også undervisningscases ud fra projektet, så viden om problematikken bliver brugt på andre moduler, og forskningen spredes ud til andre undervisere fx en beskrivelse af dilemmaer om brugerinddragelse på plejehjem, som fx kunne bruges på etikmodulet. Det drøfter vi med den modulansvarlige. (ISY C)

Enkelte undervisere har oplevet, at de har udarbejdet cases, som ikke er blevet brugt, fordi kollegaerne ikke kender materialet og derfor ikke er trykke ved at bruge det.

Journal Club og temaeftermiddage for undervisere

På enkelte uddannelser er der etableret Journal Clubs for undervisere, der deltager i forskning og/eller skriver artikler, hvor de giver sparring til hinanden. En anden uddannelse afholder temaeftermiddage, hvor der holdes oplæg om forskningsrelaterede emner, fx kvalitativ forskning eller absolutte og relative tal. Ligeledes inddrages forskning sporadisk på de pædagogiske møder, hvis det passer ind i dagsordenen.

Mange undervisere fortæller om, hvordan de har gode faglige drøftelser i pauser, hvor de diskuterer ny viden og prøver at følge med i hinandens projekter, selvom de kan være svære at forstå i deres helhed.

Sammendrag

Underviserne anvender data og eksempler fra deres egen forskning fra praksis for at gøre den nærværende og relevant for de studerende. Ligeledes er det en oplagt mulighed for underviseren at få sparring på egen forskning, hvilket samtidig træner underviserens formidlingsevne. For at sikre spredning af resultater fra forskningsprojektet videndes med kollegaer på følgende måder:

- Udarbejdelse af opgaver/cases ud fra materiale fra forskningsprojekter
- Journal Clubs for undervisere
- Temaeftermiddage for undervisere der er interesserede i forskning
- Forskning inddrages på de pædagogiske møder i det omfang det er relevant
- Videndeling i andre formelle og uformelle fora fx, pædagogiske møder og pauser.

Del 6 Studerende i forskningsprojekter

De studerende skal i højere grad end i dag involveres i forskningsprojekter. I dette afsnit beskrives, hvad de studerende arbejder med i forskningsprojekter, hvordan de rekrutteres, hvordan de forberedes samt fordele og ulemper ved at have studerende med i projekter.

Bachelorprojekter

De studerende kan deltage i forskningsprojekter over en længere periode i deres bachelorprojekt, hvor de har mulighed for at deltage i mange forskellige stadier og opgaver i projektets levetid. De studerende kan fx gennemføre litterære forstudier, pilotprojekter eller baselinemålinger som forarbejder til projekterne, deltage i dataindsamling¹⁴, afprøvning af programmer, tests eller metoder samt evaluere øvelser eller metoder.

Deltager de studerende i forskningsprojekter i forbindelse med et praktikophold, kan de arbejde med mange af de samme opgaver som ved bachelorprojekter, men de behøver ikke selv at samle data til deres egne projekter, med mindre de fortsætter på projektet i deres bachelorperiode, som nogle studerende allerede gør. I praktik kan de studerende fx foretage forberedende arbejde, test og databearbejdning til projektet.

En anden mulighed i forbindelse med bachelorprojektet er at få ansat forskningsårsstuderende, der er tilknyttet et forskningsprojekt eller ph.d.-projekt som uddannelsen er engageret i, hvor de bidrager til løsningen af relevante opgaver i relation til projektet. FYS har haft flere forløb, hvor de studerende søger om et halvt års orlov fra uddannelsen, som holdes umiddelbart inden deres sidste semester. I denne periode modtager de forskningsstipendiat, da de ikke modtager SU i perioden. Efterfølgende skriver de bacheloropgaven.

De studerende behøver ikke at arbejde i projektet for at have en tilknytning til dette. Mange undervisere vejleder studerende, der er interesseret i deres forskningsområde, hvor de fx gerne vil undersøge en anden del af problematikken, end den underviserne afdækker. De studerende kan fx få adgang til underviserens projektdata til deres egne projekter, eller underviserne kan formidle kontakt til personer, som de interviewer. En underviser vil fx gerne have undersøgt de fagprofessionelles perspektiv på en indsats, hvor hun selv fokuserer på patientens perspektiv. Her var det derfor oplagt at have studerende til at lave en opgave om det.

---

¹⁴ Jfr. "Juridiske retningslinjer for studerendes indsamling af patientdata til brug i opgaver og projekter på Metropol"

Understøtter forskningsprojekter

Flere undervisere har haft studerende i klinikken til at finde interviewpersoner til deres forskningsprojekter eller brugt studerende som informanter. Fx har en frivillig studerende i klinikophold screenet obstiperede patienter til undervisers projekt. En anden underviser har på samme måde brugt de studerende til at finde patienter, der ville deltage i telefoninterview¹⁵.

En underviser fra ERGO har haft studerende tilknyttet et projekt, hvor de testede et nyudviklet web-baseret værktøj til at hjælpe mennesker til at gennemføre aktiviteter, som de undgår at udføre pga. angst.

De studerende testede programmet og kom med input til usability, både som ergoterapeut og som bruger. Det var ekstracuriculært og kom med på deres eksamensbevis men gav ikke ECTS (ERGO)

Det er en god reference for de studerende at have forskningsaktiviteter på deres CV til fremtidige ansøgninger. Et andet eksempel er en underviser fra GNH, der har haft frivillige studerende til at indhente og rense data fra fødevarestyrelsen, som skulle bruges i et projekt. Ansættes de studerende på forskningsprojekter, har de ofte opgaver i relation til praktiske gøremål såsom observatør til fokusgruppeinterview eller til transskription af interview.

Rekruttering og udvælgelse af studerende

Alle undervisere, der har studerende med i deres forskningsprojekt, beskriver lyst og vilje som de vigtigste forudsætninger for udvælgelsen.

De studerende er valgt med omhu. De er prikket på skuldrene. Det vigtigste er, at de vil det og er engagerede. (RAD)

De studerede skal være faglig godt med og være villige til at yde den indsats, der kræves for at arbejdet bliver en succes. En underviser beskriver fordelingen af indsatsen som 1/3 talent, 1/3 viljestyrke og 1/3 hårdt arbejde.

Oftest opfordrer underviserne de dygtige studerende til at søge om deltagelse i forskningsprojekter, dog er det ikke altid at de har interessen i at deltage. En underviser havde følgende oplevelse:

[Underviser] bad en kollega finde nogle kloge elever, der kunne deltage fra et andet modul, men de sagde nej tak, men de kendte nogen der interesserede sig for emnet. (ESU)

¹⁵ Jfr. note 14 ovenfor samt Sundhedslov, LBK nr 1202 af 14/11/2014, §41, stk. 2. pkt. 7.

Næste eksempel illustrerer, hvor vigtigt det er, at de studerende har interesse for at deltage:

Til Summer School opfordrede [underviser] de dygtige, til at søge, men de der er motiverede og vil det, er også velkomne. [underviser] har været nødt til at ekskludere enkelte studerende fordi de ikke lavede det de skulle. (ERGO)

Mange undervisere holder oplæg enten som en del af en forelæsning eller en workshop, hvor formålet er at gøre studerende interesserede i at deltage i projektet. Det er ofte på de sene moduler, da mange opgaver i forskningsprojekterne kræver et vist kendskab til fagets teorier, metoder og tests. Enkelte undervisere har rekrutteret studerende tidligere i deres uddannelsesforløb, fx som studentermedhjælpere til transskriptioner. På den måde kan de studerede være tilknyttet projektet i en længere periode.

De er spottet på 3. modul. Ud fra om de havde interessen og var fagligt godt med. (ISY D)

Nogle studerende henvender sig selv ud fra interesse for forskningsfeltet og kendskab til forskningsprojektet. En underviser fortæller:

De studerende er ikke blevet rekrutteret, men har selv henvendt sig. De kendte til projektet og de var interesserede i korsbåndsskader og kendte til hende og hendes forskning. (FYS)

Langt de fleste undervisere har endnu ikke oplevet, at der var så meget interesse blandt de studerende for at deltage i forskningsprojekter. De har været nødt til at udvælge dem fx ved at få dem til at skrive en motiveret ansøgning.

Forberedelse af de studerende

Før de studerende kan deltage i et forskningsprojekt, er det nødvendigt at introducere og forberede dem til opgaven, herunder til gældende juridiske retningslinjer og lovgivning i øvrigt.

Forventningsafstemning

De studerede og undervisere har ofte forskellige mål med deltagelsen i forskningsprojektet. For at sikre at begge parter bliver tilfredse med samarbejdet, er det meget vigtigt at foretage en grundig forventningsafstemning før forløbet. En underviser fra FYS fortæller:

Det er meget vigtigt med forventningsafstemning for at undgå, at målene ikke kommer for langt væk fra hinanden og for at sikre, at opgaven bliver mulig at udføre i den tid, der er til rådighed i deres bachelorprojekt. (FYS)

Opgaven eller rammen for opgaven skal være klar og tydelig, og at man kan se de studerende i forskningsprojektet. Arbejdsforholdene skal være gode for både underviserne, der forsker og for de studerende. Det skal sikres, at opgaven, de får, har det rette omfang og en sværhedsgrad de kan løfte, hvilket også afhænger af, hvilke studerende, der deltager. En underviser siger:

[Underviser] forsøger at lave en ramme, hvor de kan lege med nogle ting, men det skal være indenfor 'sandkassen'. Det er opgaver som de også ville skulle gøre ude i den virkelige verden, men de har større frihed her end ude i virkeligheden. (LAB)

For at sikre den bedst mulige proces skal opgaven være relevant for de studerende, de skal have et ejerskab til opgaven, så de stiller bedre spørgsmål, til hvordan de skal gøre tingene. Det underbygges af følgende underviser:

Det at de har ejerskab gør at de stiller spørgsmål, fordi de gerne vil gøre det godt. Det giver en følelse af tilfredshed at være den første, der løser netop dette problem. (GNH)

Det, at de studerende er med til at tænke innovativt og får et ansvar for noget, der skal bruges i virkeligheden, hvilket er med til det udvikle dem og gør dem motiverede for at gøre et godt stykke arbejde.

Intensiv vejledning og træning

Alt efter hvilke opgaver de studerende skal løse i forskningsprojektet, kræver det en større eller mindre vejledningsindsats. Skal de studerende fx arbejde med udstyr, målemetoder eller databearbejdning, skal de læres grundigt op i det fra starten, da de ikke selv kan gå ind i opgaven. For at sikre kvaliteten er flere undervisere med dem i praksis, hvor de superviserer dem i det første arbejde. To undervisere beskriver, hvordan de sikrer, at de studerende kan løse opgaven:

[Underviser] vejleder i forhold til hvilken målemetode de skal bruge og hvordan de skal gøre det helt konkret. Han er med ude til at starte med, for at være sikker på de gør det rigtigt. Derefter gør de det selv. (RAD)

[Underviser] godkender at de studerende er klar til at teste patienter og tager med ud til den første patient. (FYS)

Hvis de studerende skal arbejde med patienter, er det meget vigtigt, at de vejledes, i hvordan de skal henvende til patienterne og til praksis. En enkelt underviser har måttet tage en gruppe studerende ud af et forskningsprojekt, da hun ikke mente de kunne magte opgaven.

Når de studerende ansættes til at transskribere interviews, forberedes de generelt ved at læse forskningsbeskrivelsen og spørgeguiden igennem. Derefter får de en transskribe-

ringsguide, og det gennemgås, hvilke forventninger underviserne har til transskriberingen, ligesom de ofte gennemgår de endelige transskriptioner.

Fordele og udfordringer for studerende og undervisere

De studerede, der deltager i forskningsprojekter, får ofte andre kompetencer på deres CV'et, end dem de får fra undervisningen. Det kan være arbejde med nye typer tests og metoder, såvel som samarbejdet med praksis og et forskningsteam i et projekt, der er meget større end de projekter, de som regel har mulighed for at deltage i.

[Underviser] de får lov til at arbejde med en ny metode som de måske skal bruge i fremtiden. Det synes de bachelorstuderende er meget spændende. (BIO)

Underviserne oplever, at det er yderst motiverende for de studerende at deltage i projekter, der har betydning for praksis, og som vil gøre en forskel. Følgende udsagn underbygger dette:

[Underviser] de finder ud af at man kan få ny viden på en anden måde og de kan være med til noget der er relevant for praksis og får en ide om hvad forskning kan give. (ERGO)

[Underviser] de studerende synes det er sjovt at være ude i praksis og afdække problematikker og komme med løsningsforslag baseret på forskning. (ISY B)

[Underviser] det er meget motiverende for dem at deres arbejde virkelig kan bruges til noget og måske redde liv. (BIO)

Underviserne oplever, at de studerende får en større ansvarsfølelse, når de arbejder med noget, "der skal bruges til noget.". Dog er der studerende, som er bange for, at de ikke kan opfylde forventningerne:

[Underviser] En studerende var meget intimideret over om hun var dygtig nok til noget, der var så vigtigt. (BIO)

Det er væsentligt at få en fornemmelse af, hvem de studerende er, og være skarp på, om de vil klare de situationer, de møder i forskningsprojekterne. For underviserne er det en fordel at have studerende med i forskningsprojekter fx til dataindsamling eller analyse af data, hvis de har fagligheden til at forstå tests og metoder. I et eksempel nævner en underviser, at hvis ikke de studerende deltog i dataindsamling, ville projektet være blevet meget dyrere, da den tid han har brugt til vejledning og forberedelse af de studerede var mindre, end hvis han selv skulle bruge tid på dataindsamlingen.

[Underviser] de gør det rigtig godt, på deres niveau yder de studerende en stor indsats og mange ting kunne ikke være foregået uden dem. (GNH)

Succesen af deltagelsen afhænger dog af, hvilke studerende, der er med, og hvor meget vejledning de har behov for. En underviser fortæller:

Stor fordel for de studerende, men det vil tage tid uden at det nødvendigvis vil give noget relevant til underviseren der forsker. (ESU)

Der kan også være praktiske udfordringer, der gør det svært at inddrage studerede i forskningsprojekter, da de fx ikke altid forløber lige efter planen og de opgaver, der kan løses af studerende ligger måske ikke så det passer med de studerendes skema. Ofte kan de studerende kun deltage i projekterne i en kort periode fx i en praktikperiode eller i deres bachelorforløb, som måske er 12-14 uger, hvor de både skal have tid til dataindsamling og skrivning af rapport. Hvis der derfor kræves, at flere studerende efterfølger hinanden, ligger der en udfordring i at sikre videndeling fra studerende til studerende, så der ikke skal startes forfra hver gang.

Der kan være en praktisk udfordring med samarbejdspartnere, der gør, at de studerende ikke kan komme i gang med deres arbejde. Det kan fx være ressourcemangel eller manglende tilladelser.

Sammendrag

De studerende inddrages i forskningsprojekter på mange forskellige måder, fx i bachelorprojekt, i praktik, som forskningsårsstuderende, i ekstracurriculære aktiviteter og som studentermedhjælpere. De studerende rekrutteres ved at blive prikket på skulderen, eller ved at de hører om muligheden til forelæsninger, workshops, MatchPol, IntraPol eller Metropolguider. I forhold til inddragelse af de studerende i forskningsprojekter er det vigtigt at være indstillet på, at det kræver god forberedelse og tid til træning. For både studerende og underviser kan der være en del fordele når studerende deltager i forskningsprojekter, fx får de studerende noget andet på CV'et og får lov til at arbejde med noget, der kan have betydning for praksis. Undervisere får mulighed for at indsamle ekstra data og får andre perspektiver på deres projekt. Udfordringerne kan være, at de studerende enten ikke oplever, de magter opgaven, eller personligt eller fagligt faktisk ikke magter opgaven. Nedenfor opsummeres hovedpunkterne:

Rekruttering af studerende:

- *Forelæsninger:* Mange undervisere præsenterer deres forskningsprojekt og de mulige opgaver, studerende ville kunne løse i forbindelse med undervisning og forelæsninger. Herefter kan de studerende selv henvende sig, hvis de er interesserede.
- *Workshops:* Enkelte undervisere har afholdt en workshop om deres forskningsfelt, hvor målet var at finde nogle bachelorgrupper, der ville skrive opgave indenfor området.
- *MatchPol og IntraPol:* Mange undervisere har opslået opgaver i forbindelse med forskningsprojektet på MatchPol eller IntraPol.
- *Metropolguider:* En enkelt underviser fik Metropolguider til at hjælpe med at finde studerende ved at dele en pamflet om projektet ud.

- *Kollegaer*: Mange undervisere forhører sig hos kollegaer, om de kender til dygtige studerede, der har lyst til at deltage i forskningsprojekter.

Forberedelse af studerende:

- Forventningsafstemning mellem underviser og studerende sikrer, at alle er tilfredse med samarbejdets form, opgaver og ansvar.
- Opgaven eller rammen, herunder de juridiske i forbindelse med eventuel indsamling og bearbejdning af data, for opgaven skal være klar og tydelig for at undgå forvirring og spildtid.
- De studerende skal have mulighed for at få ejerskab til opgaven for at blive motiveret til at yde deres bedste.
- Intensiv vejledning og træning i starten af og under forløbet sikrer kvalitet, og at de studerende magter opgaven.

Fordele og udfordringer for studerende:

- De får flere kompetencer på CV'et, herunder øvelser i metoder og værktøjer.
- De får lov til at arbejde med noget, der har direkte betydning for praksis.
- De deltager i et større projekt, end de ellers har mulighed for.
- Udfordring hvis de ikke føler, at de magter ansvaret af, at deres arbejde skal bruges i en større sammenhæng.

Fordele og udfordringer for undervisere:

- De studerende yder en stor indsats og kan samle mange flere data ind, end hvis underviser skulle gøre det alene.
- De studerende har andre vinkler og perspektiver og stiller andre spørgsmål.
- De ressourcer, der går til at forberede og følge op på de studerendes arbejde kan blive større, end hvis undervisere selv havde udført arbejdet.
- Udfordring hvis de studerende ikke magter at løfte opgaven fagligt eller personligt.

Praktiske udefrakommende udfordringer, der fx forsinker projektet og dermed de studerendes muligheder for at deltage.

Del 7 Sammenfatning

Dette afsnit indeholder alle undersøgelsens sammendrag af resultater og kan derfor læses som en selvstændig indføring i, hvordan forskning inddrages i undervisningen og de studerende i forskning.

Forskningslitteratur ind i undervisningen

Forskningslitteratur inddrages løbende i uddannelserne, men der er forskel på, hvilke typer litteratur, der inddrages, hvor nogle undervisere starter med engelsksprogede forskningsartikler, begynder andre med forskningsbaserede dansksprogede artikler. Det væsentligste ved litteraturen er, at den er knyttet til professionen for at sikre genkendelighed og ejerskab. Ligeledes fremhæves det, at de studerende skal vide, hvordan de søger efter litteratur og tager stilling til, hvilke typer de skal inddrage, fx om det er nyere eller ældre forskningslitteratur, der er bedst til det formål, de har. Nedenfor opsummeres hovedpunkterne:

Typer af forskningslitteratur der inddrages i løbet af uddannelsen:

- Dansksprogede forskningsbaserede artikler fx fra videnskab.dk og Weekendavisen, der bruges til at introducere de studerende for forskningsbaseret viden.
- Øvrigt relevant og forskningsbaseret materiale fx MTV-rapporter, kliniske retningslinjer, VIP portal, Sundhed.dk, udgivelser fra interesseorganisationer, der bygger på forskning og bruges som afsæt til diskussioner om sundhed, behandling, etik, og evidens.
- Forskningsartikler der bruges mere og mere systematisk og med højere og højere krav til de studerendes viden om teorier og metoder i faget.

Krav til forskningslitteratur i undervisningen:

- Det er vigtigt at forskningsartikler og materiale lægger sig op ad professionen for at sikre genkendelighed hos de studerende.
- Det er vigtigt at bruge den nyeste og/eller mest relevante ældre litteratur.

Fordele og udfordringer ved forskning ind i undervisning:

- Forskning og især praksisnær forskning er med til at kvalificere undervisningen.
- Det er de dygtigste studerende, der lærer mest af inddragelse af forskningslitteratur i undervisningen.
- Nogle studerende oplever, det er spild af tid at lære om forskning, og er derfor ikke motiverede i undervisningen, hvilket frustrerer undervisere.
- En del studerende har svært ved at læse og forstå engelsksprogede forskningsartikler.

Forskning supplerer viden og opbygger forskningsfærdigheder

Forskningslitteratur inddrages med flere forskellige formål i undervisningen. Overordnet bruges forskningsmaterialet og litteraturen til at underbygge eller supplere viden fra lærebøger og opbygge og træne de studerende i generelle forskningsfærdigheder. Samlet styrker det de studerendes akademiske kompetencer, fordi de både nuancerer deres viden og træner de værktøjer, de skal bruge for at skabe og forholde sig kritisk til viden. Nedenfor opsummeres hovedpunkterne:

Underbygning eller supplering af viden fra lærebøger:

- Forskningslitteratur bringer sidste nye viden frem.
- Forskningslitteratur viser fremkomst og udvikling af teorier og tematikker.

Opbygning og træning af generelle forskningsfærdigheder:

- Søgehistoriker illustrerer vigtigheden i at være skarp og kritisk.
- Eksempler fra litteratur konkretiserer teori og metoder.
- Data fra litteratur eller forskningsprojekter bruges i analyseøvelser.
- Praktiske øvelser i afprøvning af metoder.

Arbejdet med forskningslitteratur

Der er mange variationer, i hvordan de studerende arbejder med forskningslitteratur, men de, der går igen, er, at de studerende forbereder sig hjemmefra og diskuterer i grupper eller på hold ud fra løst formulerede rammer. De studerede arbejder med systematiske tjeklister til at forstå forskningslitteratur og mødes i Journal Clubs og gennemgår artikler for hinanden. Nedenfor opsummeres hovedpunkterne:

- Forskningslitteratur inddrages ud fra løse rammer, ved at de studerende forbereder sig hjemmefra evt. ved at svare på spørgsmål, som er givet af underviser. Herefter diskuteres artiklen i grupper eller på holdet.
- Forskningslitteratur inddrages, ved at den gennemgås systematisk ud fra tjeklister, vejledninger eller spørgsmål, hvorefter den kan diskutere i grupper eller på det samlede hold.
- Forskningslitteratur drøftes i Journal Clubs, hvor de studerede selv finder litteratur, der lægger sig til det felt, de er i praktik i, og fremlægger den for den gruppe, de er en del af, hvorefter artiklen diskuteres.

Undervisernes egen forskning

Underviserne anvender data og eksempler fra deres egen forskning fra praksis for at gøre den nærværende og relevant for de studerende. Ligeledes er det en oplagt mulighed for underviseren at få sparring på sin forskning, fx interviewguide eller analyse, hvilket samtidig træner undervisernes formidlingsevne. For at sikre spredning af resultater fra forskningsprojektet videndeles med kollegaer på følgende måder:

- Udarbejdelse af opgaver/cases ud fra materiale fra forskningsprojekter.

- Journal Clubs for undervisere.
- Temaeftermiddage for undervisere der er interesserede i forskning.
- Forskning inddrages på de pædagogiske møder i det omfang det er relevant.
- Videndeling i andre formelle og uformelle fora fx, pædagogiske møder og pauser.

Studerende i forskningsprojekter

De studerende inddrages i forskningsprojekter på mange forskellige måder, fx i bachelorprojekt, i praktik, som forskningsårsstuderende, i ekstracurriculære aktiviteter og som studentermedhjælpere. De studerende rekrutteres ved at blive prikket på skulderen, eller ved at de hører om muligheden til forelæsninger, workshops, MatchPol, IntraPol eller Metropolguider. I forhold til inddragelse af de studerende i forskningsprojekter er det vigtigt at være indstillet på, at det kræver god forberedelse og tid til træning. For både studerende og underviser kan der være en del fordele når studerende deltager i forskningsprojekter, fx får de studerende noget andet på CV'et og får lov til at arbejde med noget, der kan have betydning for praksis. Undervisere får mulighed for at indsamle ekstra data og får andre perspektiver på deres projekt. Udfordringerne kan være, at de studerende enten ikke føler, de magter opgaven, eller personligt eller fagligt faktisk ikke magter opgaven. Nedenfor opsummeres hovedpunkterne:

Rekruttering af studerende:

- *Forelæsninger:* Mange undervisere præsenterer deres forskningsprojekt og de mulige opgaver, studerende ville kunne løse i forbindelse med undervisning og forelæsninger.
- *Workshops:* Enkelte undervisere har afholdt en workshop om deres forskningsfelt, hvor målet var at finde nogle bachelorgrupper, der ville skrive opgave indenfor området.
- *MatchPol og IntraPol:* Mange undervisere har opslået opgaver i forbindelse med forskningsprojektet på MatchPol eller IntraPol.
- *Metropolguider:* En enkelt underviser fik metropolguider til at hjælpe med at finde studerende ved at dele en pamflet om projektet ud.
- *Kollegaer:* Mange undervisere forhører sig hos kollegaer, om de kender til dygtige studerede, der har lyst til at deltage i forskningsprojekter.

Forberedelse af studerende:

- Forventningsafstemning mellem underviser og studerende sikrer, at alle er tilfredse med samarbejdets form, opgaver og ansvar.
- Opgaven eller rammen, herunder de juridiske i forbindelse med eventuel indsamling og bearbejdning af data, for opgaven skal være klar og tydelig for at undgå forvirring og spildtid
- De studerende skal have mulighed for at få ejerskab til opgaven for at blive motiveret til at yde deres bedste.
- Intensiv vejledning og træning i starten af og under forløbet sikrer kvalitet, og at de studerende magter opgaven.

Fordele og udfordringer for studerende:

- De får flere kompetencer på CV'et, herunder øvelser i metoder og værktøjer.
- De får lov til at arbejde med noget, der har direkte betydning for praksis.
- De deltager i et større projekt, end de ellers har mulighed for.
- Udfordring hvis de ikke føler, at de magter ansvaret af, at deres arbejde skal bruges i en større sammenhæng.

Fordele og udfordringer for undervisere:

- De studerende yder en stor indsats og kan samle mange flere data ind, end hvis underviser skulle gøre det alene.
- De studerende har andre vinkler og perspektiver og stiller andre spørgsmål.
- De ressourcer, der går til at forberede og følge op på de studerendes arbejde kan blive større, end hvis undervisere selv havde udført arbejdet.
- Udfordring hvis de studerende ikke magter at løfte opgaven fagligt eller personligt.
- Praktiske udefrakommende udfordringer, der fx forsinker projektet og dermed de studerendes muligheder for at deltage.

Del 8 Udfordringer og muligheder

Forskning er som nævnt indledningsvist på den politiske dagsorden og er et vigtigt led i Metropols Strategi 2020, hvor fokus blandt andet er på at alle forskningsprojekter skal omsættes og anvendes i ydelser for de studerende, kursister og/eller partnere og at ca. halvdelen af de fastansatte undervisere skal være forskningskvalificerede, dvs. have kompetencer svarende til en ph.d. grad.

Det systematiske arbejde med forskning har på tidspunkt for denne undersøgelse været i gang i to år, siden professionshøjskolerne kom på finansloven i 2013 med midler til forskning. Det kræver endnu nogle år, inden forskning er fuldt integreret i uddannelserne, og hvor målsætninger for antal af ansatte med Ph.d. grad, stigende antal forskningsartikler og forskningsprojekter m.m. er nået. Indberetninger til ministeriet viser, at der er en god fremdrift på alle parametre.

Som det fremgår af undersøgelsen er der mange forskellige forskningsaktiviteter i gang, hvilket indikerer vejen frem mod en opfyldelse af målsætningen er den rette. Interviewene antyder dog at forskning ind i undervisningen ikke er systematisk tænkt ind i uddannelserne endnu, dvs. hvordan forskning ind i undervisningen samlet set bedst kan foregå. Det kan være tilfældigt, hvordan og i hvilken grad integrationen sker i dag, hvor nogle undervisere har forskningsprojekter og naturligt kan lade data og resultater fra disse indgå i deres undervisning, mens andre enten ikke har noget forskningsmateriale eller er afhængig af at få det fra andre. Interviewene viser at det kræver engelsksprogede kompetencer og forståelse for forskningslitteratur for at kunne inddrage forskning ind i undervisningen.

På nuværende tidspunkt er forskning ind i undervisning ikke beskrevet eller tænkt ind i uddannelsernes curriculum. Undersøgelsen giver således et indblik i en igangværende proces og viser nogle af de udviklingspotentialer og behov for initiativer, der er for både undervisere og studerende, for at de kan stå på mål med den igangværende forandring.

Med ovenstående in mente og ønsket om at forskning ind i undervisning inden for en kort årrække er integreret i såvel uddannelsen på skolen som i praktikken kan gives nogle foreløbige input til det videre.

På kort sigt er der for både undervisere og studerende behov for systematisk træning og øvelse i engelsksproget faglitteratur samt en indsats med træning i analyse af forskningslitteratur. Dette forudsætter indsigt i videnskabsteoretiske tilgange, hvilket for de studerende betyder disse skal introduceres tidligt i deres uddannelse. Der synes behov for stillingtagen til, hvilke tema- og fagområder, det er relevant at inddrage forskning i her og nu, idet ikke alle områder er lige oplagte at fokusere på fra en start enten på grund af temaernes indhold eller på grund af deres omfang, der fx kan være temmelig kort.

I løbet af de næste år er der brug for, at der tages stilling til, hvordan forskningslitteratur anvendes i undervisningen. Der er brug for begreber hertil så underviserne har et fælles sprog og kan drøfte de nuancer og muligheder, der er. Der er brug for stillingtagen til hvor, hvornår og hvordan undervisernes egne forskningsprojekter indgår i undervisningen, samt hvordan og hvornår studerende aktivt deltager i forskningsprojekter og forskningsdiskussioner og at der løbende tages stilling til, hvorvidt de studerende udfordres til at skabe ny viden fx i form af bachelorprojekter, og hvordan der sikres en nem og tilstrækkelig adgang til tidsskrifter, databaser og forskningsværktøjer.

Overordnet og generelt er der for professionssektoren brug for at der tages en uddannelsespolitisk beslutning om at få forskning ind i undervisningen på professionsuddannelserne såvel i den teoretiske som praktiske del af uddannelserne. Der er brug for et stærkt ledelsesfokus, hvor forskning ind i undervisningen efterspørges, hvor der skabes rum og vilkår for at dette i organisationen og hvor dette blandt andet også afspejler sig i de studerendes eksaminer. Vidensopsamling og erfaringsudveksling om best practise i forhold til, hvordan forskningen er blevet bragt ind i undervisning kan vise hvilke tiltag, der kunne tages. Forskning ind i undervisning og de studerendes deltagelse i forskningsprojekter bør på uddannelserne være en naturlig del af curriculum og planlagt ud fra pædagogiske og didaktiske overvejelser.

Del 9 Litteraturliste

Bøger

Kvale, Steinar; Brinkmann, Svend (2009) *InterView*, 2. udgave, Hans Reitzels Forlag.
Mick Healey og Alan Jenkins, *Developing undergraduate research and inquiry*,

Artikler

Brew, Angela (2013) Understanding the scope of undergraduate research: a framework for curricular and pedagogical decision-making, *Higher Education* 66:603–618

Elsen, Mariken (G.M.F.), (2009) How to Strengthen the Connection between Research and Teaching in Undergraduate University Education, *Higher Education Quarterly*, Volume 63, No. 1, January 2009, pp 64–85

Healey, Mick & Jenkins, Alan (2009) *Developing undergraduate research and inquiry*, The Higher Education Academy

Hjemmesider

Professionshøjskolernes forskningspolitiske strategi 2012, fundet 4. februar 2015 på http://www.uc-dk.dk/da/phocadownload/vimener/forskningspolitisk_strategi_2012.pdf

Retsinformation.dk, Bekendtgørelse af lov om professionshøjskoler for videregående uddannelser, fundet 13. januar 2015 på <https://www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=164459>

Strategi 2020, fundet 13. januar på: <http://www.phmetropol.dk/Om+Metropol/Strategier>

Studieordninger på Metropol, fundet 20. februar 2015 på <http://www.phmetropol.dk/Om+Metropol/Tal+og+fakta/Studieordninger>

Sundhedsstyrelsen: Videregivelse af patientjournaloplysninger
<http://sundhedsstyrelsen.dk/da/sundhed/behandling-og-rettigheder/patientjournaloplysninger>

Bekendtgørelse af sundhedsloven - LBK nr. 1202 af 14/11/2014
<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=152710>

Del 10 Bilag

Bilag 1: Interviewguide

Baggrundsinformation

- Hvad er din uddannelsesbaggrund?
- Hvor længe har du arbejdet på Metropol?
- Hvilke moduler/fag underviser du på?
Hvilke typer hold underviser du på (klasse, grupper osv.)
- Hvor mange undervisere er tilknyttet modulet/modulerne (både interne og eksterne)
- Hvilke moduler underviser du?
- Hvilken faglig og forskningsmæssig baggrund har du?

Forskning ind i undervisningen

- Hvilken tilgang har du når du inddrager FoU i undervisningen?
- Hvilken forskning bruger du i undervisningen?
- Hvordan inddrager du forskning i undervisningen? Kom gerne med et par eksempler.
- Hvordan arbejder de studerende helt konkret med forskningen? Kom gerne med et par eksempler.
- Hvad er det, der sker mellem dig og den studerende når du anvender forskning ind i undervisningen og når du ikke anvender forskning?
- Kan du fortælle om et helt konkret eksempel på en god situation, hvor du anvendte forskning ind i undervisningen?
-Det kan også være en situation, hvor det ikke gik godt? Hvad ville du gøre anderledes fx set i bakspejlet?
- Har du kollegaer du drøfter FoU med?
-Hvordan gør I konkret?

Fordele og ulemper

- Hvis der er nogen, hvad er så udfordringerne ved at inddrage forskning ind i undervisningen?
-For de studerende? For dig?
- Hvad er fordelene ved at inddrage forskning i undervisningen?
-For de studerende? For dig?

Hvor giver det ikke mening at bruge forskning ind i undervisningen

- Er der nogen moduler/fag hvor det ikke giver mening at bruge FoU-materialer?

Inddragelse af de studerende i FoU- projekter

- Hvor mange studerende deltager typisk i FoU projekter?
- Hvornår og i hvilket omfang deltager de studerende i FoU-projektet?
- Hvordan rekrutteres de studerende til deltagelse i FoU projekter?
-På hvis initiativ deltager de studerende i FoU projekter?
-Er det fx et tilbud og frivilligt, studenteransøgning, på opfordring/udpegning?
-Hvor annonceres FoU projekter: fx Matchpol, fællessamlinger, undervisningen, netværk.
-Ansættes de studerende fx som studentermedhjælpere? Får de merit/ECTS point for at deltage?
- Hvordan og i hvilket omfang forberedes de studerende til at deltage i FoU projekter?
-Er der et praktisk eller teoretisk afsæt for de studerendes deltagelse?
-Afklares roller og forventninger til arbejdet? → både de studerendes og underviseren der forsker?

Bilag 2: Tidsplan for interviews

	18.11.14	20.11.14	21.11.14	24.11.14	25.11.14	26.11.14	27.11.14	28.11.14	1.12.14	2.12.14	3.12.14	4.12.14	5.12.14	8.12.14	9.12.14	10.12.14	12.12.14	15.12.14	17.12.14	
09.00					FYS					ERGO	KRM			ISY		ISY			GNH	ISY
09.30		FYS	RAD	LAB																
10.00					RAD				FYS	ERGO				ISY						
10.30		ERGO	RAD											GNH						
11.00	ESU				RAD				BIO	BIO				ISY					ISY	ISY
11.30			RAD			BIO								GNH	ISY					
12.00										LAB	BIO									
12.30	ESU		KRM					JMU												
13.00	ESU				JMU									GNH	ISY	ISY				
13.30															ISY					
14.00		KRM					FYS		GNH				FYS				ISY	ISY		
14.30		ERGO																ISY		
15.00									GNH											

Bilag 3: Antal interview fordelt på uddannelser

	Antal undervisere
Ernærings- og Sundhedsuddannelserne	4
Bachelor's Degree in Global Nutrition and Health	6
Jordemoderuddannelsen	2
Fysioterapeutuddannelsen	5
Ergoterapeutuddannelsen	4
Bioanalytikeruddannelsen	4
Radiografuddannelsen	5
Laborant- og Procesteknologuddannelsen	2
Katastrofe- og Risikomanageruddannelsen	3
Sygeplejerskeuddannelsen felt A	3
Sygeplejerskeuddannelsen felt B	4
Sygeplejerskeuddannelsen felt C	2
Sygeplejerskeuddannelsen felt D	5
I alt	48

Bilag 4: Interessegruppe for respiration forankret på Fysioterapeutuddannelsen

Interessegruppen er for alle studerende samt undervisere der er interesserede i respiration. Der er pt. ca. 50 medlemmer med deltagere fra første år og frem.

Gruppen blev oprettet, på baggrund af at uddannelsen fik nyt udstyr samtidig med at uddannelsen skulle i gang med at forske og indføre evidensbaseret undervisning. Oprettelsen af gruppen var dermed en metode til at kanalisere forskning ind i grunduddannelsen og involvere de studerende. Det er en mulighed for de studerende at gå i dybden med et emne og lære noget udstyr at kende som de ellers kun stifter bekendtskab med få gange i løbet af studiet.

Hvor findes interessegruppen?

Gruppen er på IntraPol og er åben for alle interesserede på Metropol. På IntraPol lægges litteratur op som kan læses og diskuteres. Og er desuden et forum for interessediskussioner og annoncering af aktiviteter.

Hvad laver interessegruppen?

Der er ca. aktiviteter på månedsbasis blandt andet i form af workshops, hvor de studerende laver forskellige forsøg og træning med det udstyr, der er til rådighed. De studerende har desuden mulighed for at låne udstyret med hjem, eller få adgang til det på skolen og gå i gang med egne projekter.

Hvem deltager i interessegruppen?

Deltagerne er både studerende med stor viden og interesse for feltet og studerende med interesse for respirationens mange facetter. Interessegruppen bliver derfor en palet af forskellige interesser.

Hvad mener de studerende om gruppen?

De studerende vil det rigtig gerne. Det er her der er tid til at fordybe sig og det er også et mere ligeværdigt møde mellem underviser og studerende og mellem studerende på forskellige trin i uddannelserne, der er interesseret i det samme emne.

Hvad er udfordringerne?

Da det er en interessegruppe er den ikke integreret i uddannelsen, men foregår sideløbende med den normale undervisning og både undervisere og studerende skal prioritere det i deres fritid. Der er desuden noget arbejde i at synliggøre gruppen og det kræver en leder og superbrugere, der gerne vil prioritere det.

Hvilke resultater kommer der ud af interessegruppen?

Et konkret resultat af gruppens arbejde er fx at der er kommet timer i fysiologi på modul 7 på fysioterapeutuddannelsen, selvom det ikke står i bekendtgørelsen. Her hentes empiri ind fra interessegruppen, da modulet omhandler patienter, hvor det giver mening at bruge respirationsudstyret.

To grupper af studerende har lavet introduktionsvideoer om udstyret som de bruger i undervisningen. En gruppe lavede det som en del af deres bachelorprojekt og en anden gjorde det af egen interesse.

De studerende der deltager i gruppen bliver superbrugere af udstyret og giver deres erfaring videre til andre studerende.

Bilag 5 Tjekliste fra Sundhedsstyrelsen

Tjekliste 1: Systematiske oversigtsartikler og metaanalyser	
Forfatter, titel: Tidsskrift, år: Checkliste udfyldt af:	
1. Intern pålidelighed	
<i>Evalueringskriterier</i>	<i>I hvor høj grad er kriteriet opfyldt?</i>
1.1	Er der en velafgrænset og relevant klinisk problemstilling?
1.2	Er der en beskrivelse af den anvendte metodologi?
1.3	Var litteratursøgningen tilstrækkelig grundig til at identificere alle relevante undersøgelser?
1.4	Var undersøgernes kvalitet vurderet og taget i betragtning?
1.5	Berører analysen alle potentielle positive og negative effekter af interventionen?
1.6	Var det rimeligt at kombinere undersøgelserne?
1.7	Kan analysens konklusion udledes fra den præsenterede evidens?
2. Overordnet bedømmelse af ANALYSEN/ARTIKLEN	
2.1	I hvor høj grad forsøgte undersøgelsen at minimere bias? Anfør ++, + eller ÷.
2.2	Hvis bedømt som + eller ÷, i hvilken retning kan bias påvirke undersøgelsesresultatet?
2.3	Er analysens resultat direkte anvendeligt på MTV'ens patientmålgruppe?
3. Beskrivelse af STUDIET	
3.1	Hvilke typer studier inkluderes i oversigtsartiklen? <i>(randomiserede kontrollerede forsøg (RCT), kontrollerede kliniske forsøg (CCT), Kohorte, Case-control- undersøgelser).</i>
3.2	Hvilke behandlinger (interventioner) er taget i betragtning?
3.3	Hvilke resultater (outcome) er anført? <i>(fx gavnlige, skadelige).</i>
3.4	Er der anført statistiske mål for usikkerheden? I hvilken retning gik den målte effekt?
3.5	Er potentielle confoundre taget i betragtning? <i>(Dette er specielt vigtigt, hvis andre end RCT-studier er inddraget i oversigtsartiklen).</i>
3.6	Hvad karakteriserer undersøgelsespopulationen? <i>(køn, alder, sygdomskaraktistika i populationen, sygdomsprævalens).</i>
3.7	Hvorfra er forsøgspersonerne rekrutteret? <i>(fx by, land, hospital, ambulatorier, almen praksis, amt).</i>
4. GENERELLE KOMMENTARER	

Bilag 6: Flyer om faldtypologier

PROFESSIONSHØJSKOLEN
Metropol

FALDTYPOLOGIER - FORSTÅELSER AF FALDFOREBYGGELSE I ALDERDOMMEN

LOTTE EVRON

PROFESSIONSHØJSKOLEN METROPOL, INSTITUT FOR SYGEPLEJE,
AALBORG UNIVERSITET, INSTITUT FOR KOMMUNIKATION

AALBORG UNIVERSITY
DENMARK

INTRODUKTION

Fald i alderdommen anses globalt som et alvorligt samfundsproblem, der kan forebygges og som der sættes betydelige midler af til for at blive løst. Ved at undersøge, hvordan ældre personer lever med fald og faldforebyggelse i deres hverdag er hensigten at åbne op for en bredere teoretisk forståelse af faldforebyggelsesbegrebet og belyse alternative måder at forebygge fald i alderdommen på.

METODE

Diskursanalyse blev anvendt som teoretisk og metodisk ramme, hvor talen forstås og behandles som social praksis med skabende kraft. Empirien bygger på semistrukturerede interviews med 25 ældre personer blev rekrutteret via Frederiksberg Hospitals Faldklinik. Deltagerne var mellem 70-98 år. Interviewene varede mellem 40-120 min. Analysen foregik via diskursanalytiske principper, hvor teksten blev læst og genlæst. Den stillede skarpt på: tekstkonstruktion, sammenhænge, modsigelser, identificering af subjekter og objekter – samt den måde teksten blev konstrueret på gennem dem.

KONKLUSION

I et eksistentielt perspektiv kan faldtypologierne forstås som forskellige måder for ældre personer at realisere sig selv på i alderdommen. I dette perspektiv drejer faldforebyggelse sig helt konkret om at lære at tage vare på sig selv ud fra den levede kontekst. Faldtypologierne åbner op for et bredere faldforebyggelsesbegreb, der kan benyttes til at inspirere sundhedspersonale på tværs af sektorgrenser og til at arbejde med alternative dimensioner af faldforebyggelsen på.

YDERELIGERE INFORMATION

Evron, L. (2014). Faldtypologier som forståelser af faldforebyggelse i alderdommen. Nordisk Sygeplejeforskning. (in Press).

Evron, L. (2014). At falde ind i lyset: om faldforebyggelse og selvudvikling Klinisk Sygepleje, (28): 1; 75-77.

Evron, L. & Tanggaard, L. (2014). Discourses of Medical Surveillance and Active Aging in Falls Prevention. In review.

Faldforebyggelse som aktivdriftning – atleten
I aktivdriftningsdiskursen portrætteres den aldrende krop som fysisk aktiv og lærende og ældre mennesker som atleter. Kroppens grænser forstås som plastiske og mulige at overskride gennem kontinuerlig træning. Fald forstås som udefrakommende. Fysisk aktivitet og bestemte kropsteknikker bliver anvendt som middel til at styre/afværge fald fx gennem krydsede arme, cykelhop, løben med i fald og rullefald.

Faldforebyggelse som æstetik – skuespilleren
Æstetikdiskursen skaber ældre personer som skuespillere. Den æstetiske sans benyttes som en teknik til at se sig selv udefra og til at styre faldet med. Fald forudses umiddelbart, før de sker via indre billeder/film/sendinger i hovedet. Der er fokus på kroppens fremtoning og andres blikke på denne krop. Fx fravælges bestemt beklædning, sko og hjælpemidler, hvis dette ikke appellerer til personens æstetiske sans. Skuespilleren forsøger at iscenesætte faldet efter situationen – gerne som elegant hvis muligt.

Faldforebyggelse som forsigtighed – rationalister
I forsigtighedsdiskursen forstås fald som et resultat af uforsigtig opførsel i alderdommen relateret til indre eller ydre omstændigheder. Risikofyldte situationer forsøges forudset ved at mærke efter i kroppen før udførelse af risikofyldte handlinger, anvende hjælpemidler, holde sig fysisk, mental og socialt aktiv på en forsigtig måde. Ældre personer skabes som rationalister. Den aldrendes kropps grænser respekteres og overskrides ikke.

Faldforebyggelse som modstand – rebellen
I modstandsdiskursen fremanalyseres fravalg af sundhedsvæsenets faldforebyggelsesprogrammer som et aktivt modstandsmønster, mens kamouflage, hvor bestemt (risikofyldt) adfærd skjules, fremanalyseres som et passivt modstandsmønster. Modstandsdiskursen skaber et billede af ældre personer som rebeller, der anser risikofyldt adfærd som en del af et autonomt og uafhængigt liv. Fald forstås som et livsvilkår, der ikke altid kan forebygges.

Faldforebyggelse som medicinsk overvågning – patienten
I den medicinske overvågningsdiskurs forstås fald i alderdommen som forebyggelige via behandling og overvågning. Den aldrende krop afbildes som skrøbelig og syg, hvorfor overvågning og behandling af ældre befolkningen står centralt. Derved skabes ældre personer som passive bange patienter, der kan dø eller komme alvorligt til skade efter et fald. Overvågningsdiskursen skaber frygt for fald i alderdommen, men også et behandlingsregime, der kan håndtere ældre personer med faldproblematikker fx via installation af nødkald, hyppige besøg af sundhedsprofessionelle eller henvisning til ældrebolig.

Faldforebyggelse som skæbne – englen
I skæbnediskursen opfattes fald som en hændelse, det enkelte menneske ikke har indflydelse på, og som i nogle tilfælde endog kan forstås som meningsfyldt. Her fremstår den fysiske kropps begrænsninger som vanskelige eller umulige at overskride, mens den psykiske/mentale krop fremstår ubegrænset. Skæbnediskursen skaber et billede af ældre personer som en slags jordiske engle, der mentalt kan flyve ind og ud af den fysiske krop og hente hjælp til at genrejse den aldrende krop - eller hjælpe den med at falde, så den ikke rejser sig igen.

Adjunkt Lotte Evron
Institut for Sygepleje
Det Sundhedsfaglige og Teknologiske Fakultet
Professionshøjskolen Metropol
loev@phmetropol.dk

Professionshøjskolen Metropol
www.phmetropol.dk